

ФІНАНСОВО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НЕВЗАЄМОЗАМІННИХ ТОКЕНІВ**FINANCIAL AND LEGAL REGULATION OF NON-FUNGIBLE TOKENS**

Лисенко Є.Є., студент III курсу юридичного факультету
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Чиж В.О., студент III курсу юридичного факультету
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Катькалов М.С., студент III курсу юридичного факультету
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

У науковій роботі проаналізовано сучасний стан правової регламентації існування невзаємозамінних токенів (NFT). Розкрито зміст, поняття, причини стрімкого зростання чисельності операцій з NFT та їх розвиток і вплив на права власників, наведено думки експертів у сфері NFT щодо тлумачення правової природи токенів. Стаття описує процес токенизації будь-якого об'єкта віртуального світу, перетворення його в NFT та здійснення наступних операцій з токенами. Автори наводять найпоширеніші платформи зі здійснення операцій з NFT, зазначають проблематику їх використання серед українців. Розглянуто найбільш резонансні події у сфері крипто-арту й пов'язані з ними фінансові аспекти. Запропоновано шляхи розширення цієї сфери в Україні та подолання наявних перешкод. Проведено аналіз ситуації, що складається навколо цифрових активів узагалі, зокрема NFT. Автори статті аналізують масштаби та інтенсивність поширення токенів серед країн світу. Проведено порівняльну аналітику й виявлення сутнісних ознак, за допомогою яких варто відокремлювати NFT від інших видів цифрових активів узагалі, зокрема цифрових валют. Такими характеристиками передусім є незамінність токенів, що вказує на їх унікальність, а також нерозривність, що полягає в неможливості розділити NFT на окремі частини. Стаття деталізує процес купівлі-продажу токенів, зазначає проблематику здійснення продажу токенів і встановлює масштаби купівлі-продажу токенів в Україні. Детерміновано, що для подальшого розвитку NFT в Україні необхідним є запровадження законодавства та визнання невзаємозамінного токена аналогом договору купівлі-продажу. Отже, NFT може стати новим інструментом у сфері інтелектуальної власності, сформулювати новий ринок для здійснення продажів об'єктів цифрового світу, який має великі перспективи, адже операції з продажу токенів є більш зручними, простими та швидкими, на відміну від операцій із реальними об'єктами.

Ключові слова: NFT, токен, верифікація, деанонімізація, цифровізація, відсутність законодавства.

This scientific paper analyzes the current state of legal regulation of the existence of non-fungible tokens (hereinafter – NFT). The article reveals the content, concepts, reasons for the rapid growth of the number of NFT transactions and their development and impact on the rights of owners, the views of experts in the field of NFT on the interpretation of the legal nature of tokens. The article describes the process of tokenization of any object in the virtual world, its conversion into NFT and the implementation of subsequent operations with tokens. The authors list the most common platforms for NFT transactions and note the problems of their use among Ukrainians. The article discusses the most resonant events in the field of crypto-art and related financial aspects. Ways to expand this area in Ukraine and overcome existing obstacles are proposed. The research analyzes the situation around digital assets in general, in particular NFT. The authors of the article analyze the scale and intensity of token distribution among the countries of the world. A comparative analysis and identification of the essential features by which it is necessary to separate NFT from other types of digital assets in general, in particular digital currencies. Such characteristics are primarily the irreplaceability of tokens, which indicates their uniqueness, as well as continuity, which is the impossibility of dividing NFT into separate parts. The article details the process of buying and selling tokens, notes the difficulties of selling tokens and sets the scale of buying and selling tokens in Ukraine. It is determined that for the further development of NFT in Ukraine, it is necessary to introduce legislation and recognize a non-fungible token as an analogue of the contract of sale. Thus, NFT can become a new tool in the field of intellectual property, to formulate a new market for the sale of objects in the digital world, which has great prospects, because the sale of tokens is more convenient, simple and fast than transactions with real objects.

Key words: NFT, verification, deanonymization, digitalization, lack of legislation.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Метою пропонованої статті є прагнення визначити правові аспекти існування невзаємозамінних токенів (далі – NFT), з'ясувати стан обігу та правове регулювання цієї технології в Україні й порівняти його із ситуацією в інших країнах.

Актуальність вибраної проблеми полягає в стрімкому збільшенні операцій, пов'язаних із купівлею-продажем невзаємозамінних токенів, що свідчить про зростання інтересу до нової унікальної цифрової валюти. Цього року Національна баскетбольна асоціація США офіційно створила і продавала на окремому майданчику Top Shot цифрові картки із зображеннями відомих баскетболістів, яскравими моментами з матчів тощо.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні NFT користуються широкою популярністю серед колекціонерів, інвесторів, митців та ентузіастів, які бажають захопити новий ринок і заробити на цьому чималі гроші. Зараз можна спостерігати, як шалена кількість митців продає віртуальні твори за нереально великі суми. Наприклад, художник Beeple продав NFT під назвою «Everydays: the First 5000 Days» більш ніж за 69 мільйонів доларів США.

NFT (non-fungible token) у перекладі з англійської зміст, вкладений у це поняття, стає зрозумілим. Такий токен

є невзаємозамінним, власне, це й породжує його унікальність. Як приклад візьмемо найбільш розповсюджену базу для створення NFT. Таким є Ethereum, кожна криптографічна одиниця обліку якого є взаємозамінною, однак NFT, створений на блокчейні Ethereum, є унікальним, адже він представляє окремий цифровий елемент, отже, не може замінити інший, водночас не може бути замінений іншим.

Технологічний аспект цього питання зумовлюється тим, що NFT визнається цифровим сертифікатом, який містить усю інформацію про товар. У свою чергу, цифровий товар може мати будь-яку форму. Найпоширенішими є зображення, відео, аудіо тощо. Однак токенизувати можна й цифрове мистецтво, предмети з комп'ютерних ігор, нерухомість у віртуальному всесвіті.

Ще однією ознакою NFT, окрім його невзаємозамінності, є нерозривність порівняно із взаємозамінними токенами. Розглянемо на прикладі криптовалюти Ethereum. Сучасні криптобіржі пропонують купити не тільки цілий токен, а й певну його частину. Конкретні обмеження в покупці змінюються від біржі до біржі, але в цій ситуації важливо те, що взаємозамінні токени фактично є ще й розділними. У свою чергу, NFT є окремим цілісним об'єктом, який не можна розділити на частини, бо, власне,

у цьому й полягає й природа його виникнення, і, зрештою, унікальність.

На окрему увагу заслуговує процес купівлі-продажу NFT. Цей аспект існування невзаємозамінних токенів так само зумовлює його унікальність. Наприклад, криптовалюту сьогодні можна придбати й продати багатьма способами. Кожна операція тягне за собою певний відсоток комісії, однак при купівлі-продажі, очевидно, комісія більша. Це й створює певну проблематику, і розв'язує руки недобросовісним зберігачам такого виду електронних грошей.

Повертаючись до невзаємозамінних токенів, одразу можна зазначити, що сьогодні такі операції з ними просто неможливі, адже їх реалізація відбувається виключно через онлайн аукціони та виставки, що суттєво підвищує ступінь верифікації та контролю за операціями в цій сфері.

Сьогодні існує кілька майданчиків, навколо яких формується спільнота зацікавлених колекціонерів. Обов'язковою умовою здійснення операцій є реєстрація й верифікація. Зазвичай це є криптомаркетплейси й онлайн-платформи. Найпоширенішими з них є Rarible, OpenSea і Mintable. Далі необхідно завантажити на платформу створений предмет віртуального світу разом із його описом і ціною для продажу. Також потрібно встановити кількість одиниць токена, що продається. Звичайно, чим менша кількість екземплярів одного NFT, тим вища його цінність, зазначає 3D NFT-художник Олександр Валов [5]. При завантаженні медіа, аудіо, відео ці платформи беруть комісію в ефірах за створення запису в блокчейні. Це так звана обмінна одиниця криптовалюти Ethereum. Саме тому для токенизації вам необхідно мати ефір-гаманець та ефіри для сплати комісії. Зазвичай платформи працюють із більшістю сучасних гаманців Ethereum, таких як Meta Mask.

Що ж ми отримуємо при створенні NFT-токену й для чого взагалі він потрібен? Аліна Полякова зазначає, що NFT-токен – це файл, який посвідчує право власності на певний товар, який існує виключно в Інтернеті [1]. Данило Цьвок наводить близьке визначення, у якому вказує, що NFT – це тип цифрових активів, створений на блокчейні, який дає змогу отримати право власності на товар, що існує виключно в мережі. Крім цього, він зазначає, що такий тип активів є цифровим сертифікатом, який прикріплюється до «цифрового товару» й містить усю інформацію про нього [6].

Отже, при створенні NFT ми набуваємо права власності на певний унікальний предмет віртуального світу, а сам NFT фіксує це право, що підтверджується в блокчейні. Покупець токена отримує блокчейн-сертифікат, що зберігається в криптогаманці й підтверджує володіння об'єктом. Інформація про це володіння та про всі його подальші зміни буде доступна всім учасникам системи, відкрита й прозора. Сам твір мистецтва, анімація, картинка або відео, при цьому продовжує жити в Інтернеті в загальному доступі [4]. При цьому може виникнути питання: для чого взагалі токенизують об'єкти віртуального світу, якщо ж їх можна просто завантажити з Інтернету. Відповідь на це питання досить проста. Купуючи оригінал картини матеріального світу, ми стаємо єдиним власником цієї картини в усьому світі. Так само й із токеном. NFT дає можливість володіти саме оригіналом певного цифрового об'єкта, підтверджує справжність та унеможливує махінації та підробок.

Сьогодні в Україні ринок NFT набирає обертів. Україна – лідер із застосування віртуальних активів серед населення. Про це повідомляв прес-центр Міністерства цифрової трансформації. Відомі представники українського сучасного мистецтва, музичні виконавці стають учасниками нового економічного простору. До того ж у квітні 2021 року мережа українських супермаркетів «Сільпо» стала першим у світі супермаркетом, що почав продавати власні NFT. На платформі Open Sea з'явилися цифрові

зображення продуктів супермаркету. Стартова ціна таких токенів на аукціоні відповідала фактичній ціні цих продуктів у супермаркеті [3]. Наявність широкої популярності токенів серед українців ставить завдання визначення правової природи NFT та їх регулювання в Україні.

Однак усе одно сьогодні існує певна проблематика, пов'язана з продажем NFT в Україні. Заволодіти токеном може будь-яка фізична чи юридична особа, а процедура придбання NFT є досить простою та швидкою. Це пов'язано з тим, що заплатити й отримати токен можна не виходячи з дому. У свою чергу, процедура продажу завжди пов'язана з верифікацією, яку зазвичай можуть пройти лише громадяни країн членів ЄС або особи з громадянством Сполучених Штатів Америки [7]. Викликано це тим, що ці країни мають принаймні якусь законодавчу базу щодо регулювання відносин, пов'язаних з обігом NFT. Створення законодавчих норм щодо регулювання відносин, пов'язаних із криптовалютами, в Україні тільки почалося. На момент написання статті Закон України «Про віртуальні активи», який має визначити засади регулювання обігу віртуальних валют, повернутий Президентом України Володимиром Зеленським до Верховної Ради України зі своїми пропозиціями [2]. Відсутність законодавчої бази – це не єдина складність для українців.

На нашу думку, відсутність для українців реальної можливості продажу NFT стримує розвиток цієї технології в Україні, тому що приблизно 95% усіх договорів з продажу токенів укладаються на платформах Nifty Gateway, Foundation, Superare, Rarible, OpenSea [8]. Безумовно, поширеною практикою є придбання особами таких токенів з метою колекціонування об'єктів мистецтва. У таких випадках особи не мають на меті майбутній продаж NFT, тому вони не стикаються з проблемами верифікації для отримання права продажу. Але для осіб, які бажають інвестувати в таку технологію з метою отримання доходу від майбутнього продажу токенів, ця складність може стати непереборною. Дивлячись глобально на цю проблему, можемо сказати, що наша держава може втратити шанс на отримання великих грошових надходжень, які Україна могла б отримати з податків на дохід від продажу токенів. Також треба враховувати комісію з продажу на цій платформі, яка становить 2,5% від загальної суми продажу NFT.

Якщо Україна віднесе NFT до товарів, а саме до нематеріальних активів, то продавець мав би сплачувати податок у розмірі 18% ПДФО та 1,5% військового збору – для фізичних осіб, 18% податку на прибуток – для юридичних осіб. За таких умов теоретично наша держава може отримувати в середньому 10 тисяч доларів США, або 285 тис. гривень податків з одного продажу NFT українцем.

Якщо говорити про шляхи розв'язання проблеми відсутності можливості продажу NFT для українців, то тут, на нашу думку, є три шляхи. Перший є найскладнішим, тому що він спрямований на вирішення питання відсутності законодавчої бази в Україні як щодо регулювання обігу NFT, так і щодо статусу цієї технології.

Іншим шляхом є створення власного порталу з можливістю продажу токенів. Зараз в Україні є всі умови для успіху такого проекту. Наприклад, портал «Дія» є інноваційним у світі, а його надійність підкреслюють експерти з США та Франції. Крім цього, у нас є виконавчий орган влади – Міністерство цифрової трансформації України, саме цьому органу влади можна доручити створення нового порталу.

Останній шлях – це співпраця з уже популярними в усьому світі платформами, що може полягати в тому, що Україна зменшить відсоток податків для своїх громадян на продаж NFT, наприклад, саме Rarible, а з боку платформи буде спрощена процедура верифікації та зменшена комісія з продажу токенів для резидентів України.

Висновки із цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Підсумовуючи,

можна сказати, що Україна знаходиться на етапі пошуку шляхів ефективного регулювання обігу NFT в Україні. З огляду на те що зараз наша країна веде цільову державну політику у сфері цифровізації, відкритих даних, національних електронних інформаційних ресурсів, можна говорити про те, що Україна може мати ефек-

тивну ринкову систему обігу NFT. Однак на сучасному етапі розвитку цифрових технологій людство неминуче зіштовхується з питаннями, пов'язаними з авторськими правами й інтелектуальною власністю. Безумовно, це є актуальним і важливим питанням, але його вирішення нині не є очевидним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Полякова А. NFT-хайп, або Як продати JPG-файл за мільйони доларів. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/03/23/672213/index.amp#Text>.
2. Глава держави повернув до парламенту закон про віртуальні активи зі своїми пропозиціями. URL: <https://www.president.gov.ua/news/glava-derzhavi-povernuv-do-parlamentu-zakon-pro-virtualni-ak-70949>.
3. Морі Є. Як митці, колекціонери та звичайні українці заробляють на NFT-мистецтві. URL: <https://susplne.media/amp/137785-ak-mitci-kolekcioneri-ta-zvichajni-ukrainci-zaroblaut-na-nft-mistectvi/#Text>.
4. Ізбаш О. Інтелектуальна власність у цифровому просторі. Інформація і право. URL: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.3\(38\).243810#Text](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.3(38).243810#Text).
5. Чигир С. NFT: як заробити на продажі цифрового мистецтва. URL: <https://buduysvoe.com/publications/nft-yak-zarobyty-na-prodazhi-cyvrovogo-mystectva#Text>.
6. Цьвок Д. Що таке NFT і як продати цифрове мистецтво за мільйони. URL: <https://ain.ua/2021/03/18/nft-renesans-abo-yak-prodati-cifrove-mistectvo-za-miljoni#Text>.
7. Чи потрібно сплачувати податки з NFT-угод? Порівнюємо кейси США, Росії та України. URL: <https://forklog.com/nuzhno-li-platit-nalogi-s-nft-sdelok-sravnivaem-kejsy-ssha-rossii-i-ukrainy/>.
8. NFT + ENTERTAINMENT: A SPECIAL REPORT. URL: <https://variety.com/vip-special-reports/nft-entertainment-a-special-report-1235097686/>.